

Ljudsko slovstvo

Prenašalo se je od ust do ust in s tem ohranjalo. Ljudske pesmi so običajno tudi delovne pesmi.

Lepa Vida

V ljudskem slovstvu imajo planeti (luna, sonce, zvezde) vlogo vsevednega poznavalca, zato se človek obrača na njih, kadar rabi pomoč. V Lepi Vidi Vida sprašuje sonce in luno o usodi svojega moža in otroka. Pogoste so posebitve sonca in lune v ljudskem slovstvu. Poleg tega so pogosti tudi okrasni pridevniki. Najdemo tudi paralelizem členov, podvojitve in ostala ponavljanja.

Verz ni tako izdelan in je bolj prilagojen glasbi in petju. Pesem je razčlenjena na kitice, ki se med seboj razlikujejo. Pesnik stopnjuje Vidino žalost. Posebnost pesmi so dialogi. Uvrščamo jo v epiko, ampak z lirskimi prvini, zato je to romanca. Zaradi žalostnega vzdušja pa spada tudi med balade.

Primerjava med ljudsko Lepo Vido in Prešernovo

V ljudski pesnitvi rima ne obstaja, pri Prešernu je ta rima dobro vidna. V obeh primerih se Lepa Vida opira na sonce in luno, ter ga sprašuje kaj počne njeno dete. Vsebina se ne razlikuje preveč. Povsod najdemo pogoste dialoge. Pri Prešernu je najbolj poudarjeno hrepenenje. Poleg Prešerna je motiv lepe Vide uporabil tudi Cankar.

Balade ločimo na ženske in moške. Odvisno je od spola glavnega junaka. Zato je Lepa Vida ženska balada.

Peter Klepec

Motiv dvoboja med velikanom in človekom najdemo tudi v biblijskih zgodbah – David in Goljat. Dogaja se v srednjem veku, v času turških napadov, na slovenskem ozemlju, ki je bilo v tistem času pod nemško oblastjo. Dunajska gospoda je postavljena v neizhodni položaj. Reši jo mali človek Peter Klepec, ki se mu na začetku gospoda posmehuje. Zgodovinska podlaga temelji na Turkih.

Zgodovinska pripovedka pripoveduje o izjemnem junaku, ki mu je podarjena nadnaravna moč. Kljub pravljničnim motivom lahko prepoznamo kraj in čas dogajanja ter socialno-zgodovinske obrise.

Prvine ljudske proze: pravljnična števila, stopnjevanje, primere, izraža željo ljudstva, pravljničen konec, čudežna moč, pretiravanje... Prepletajo se pravljnični motivi in zgodovinska dejstva. Med ljudske pripovedke štejemo bajke (mite) in legende.

Pregovor □ neka življenjska modrost ali resnica, jezik je pesniški.

Rek □ kratka, ustaljena jezikovna oblika, jezik je nazoren.